

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та маркетингу

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Бездітко Карина Олексіївна

УДК 330.332

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ В
УМОВАХ ПП «СЛОБОДИЩЕ» БЕРДИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ**

Спеціальність 073 – Менеджмент
Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
Місевич Микола Анатолійович
Кандидат економічних наук, доцент

Житомир – 2023

АНОТАЦІЯ

Бездітко К.О. Удосконалення системи управління ефективністю в умовах ПП «Слободище» Бердичівського району. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2023.

Обґрунтовано теоретичні та методичні аспекти економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції. Проаналізовано сучасний стан господарської діяльності ПП «Слободище» та економічної ефективності виробництва аграрної продукції. Запропоновано напрями удосконалення управління ефективністю виробництва в досліджуваному підприємстві.

Ключові слова: ефективність, сільськогосподарське підприємство, ефективність виробництва, аналіз господарських проблем, фінансове забезпечення, проектне обґрунтування, оптимізація виробництва, вектор розвитку.

ANNOTATION

Bezditko K.O. Improvement of the efficiency management system in the conditions of the private enterprise "Slobodishche" of the Berdychiv district. – Manuscript. Qualifying work for the degree of «Master» in the specialty 073 «Management». - Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2023.

The theoretical and methodical aspects of the economic efficiency of the production of agricultural products are substantiated. The current state of economic activity of the private enterprise "Slobodishche" and the economic efficiency of agricultural production were analyzed. Directions for improving production efficiency management in the enterprise under study are proposed.

Key words: efficiency, agricultural enterprise, production efficiency, analysis of economic problems, financial support, project justification, production optimization, development vector.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	8
1.1. Поняття та суть економічної ефективності.....	8
1.2. Чинники зростання економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.....	10
1.3. Методологічні підходи щодо оцінки економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.....	13
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ПП «СЛОБОДИЩЕ» БЕРДИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	18
2.1. Організаційно-економічна та фінансова характеристика підприємства.....	18
2.2. Оцінка рівня економічної та ділової активності виробничої системи підприємства.....	21
2.3. Аналіз проблем зростання ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.....	24
Висновки до розділу 2.....	26
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ В УМОВАХ ПП «СЛОБОДИЩЕ».....	28
3.1. Прогнозування стратегічних напрямів зростання ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.....	28
3.2. Проектне обґрунтування резервів зниження собівартості продукції підприємства.....	31
Висновки до розділу 3.....	34
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Підвищена потреба сільського господарства в високоякісній продукції посилює необхідність зростання ефективності виробництва. У сучасних умовах ефективність виробництва є запорукою формування конкурентоспроможного виробництва продукції. Зростання ефективності виробництва у сільському господарстві спричиняє мультиплікативний ефект в економіці всієї держави. Тобто, проблема ефективного забезпечення економічного розвитку підприємств має загальнодержавне значення. Вирішення цієї проблеми життєво важливе для всіх суспільно-економічних систем, вирізняється різноманітністю моделей, складністю та особливостями механізмів і залежить від конкретних обставин, а тому аспекти ефективності зростання виробництва економічного розвитку сільськогосподарських підприємств потребують ґрунтовного вивчення.

Аналіз останніх досліджень. Питання, пов'язані з механізмом зростання ефективності виробництва сільськогосподарських підприємств, отримали певне висвітлення в наукових дослідженнях українських та зарубіжних вчених. Огляд літературних джерел показав, що дослідженням проблем ефективності виробництва сільськогосподарських підприємств займалися такі провідні вчені й теоретики, як В. Г. Андрійчук, С. К. Громовалова, І. А. Бланк, П. Т. Саблук, Ф. Ф. Бутинець, Я. Д. Крупка, Н. Г. Богатко, Л. І. Лук'яненко, І. Є. Прибера, та інші. Класичні погляди на проблему ефективності сформулювали Ф. Кене, Т. Ман, К. Маркс, Д. Міль, Д. Рікардо, Н. Сеніор, С. Сісмонді, А. Сміт, Ж. Тюрго. Проблеми ефективності виробництва аграрної сфери економіки присвячено роботи вітчизняних вчених С. А. Гуткевича, М. Я. Дем'яненка, М. І. Кісіля, М. Ю. Коденської, М. М. Кропивка, Є. О. Ланченка, Ю. О. Лупенка, Г. М. Підлісецького, К. А. Пріба, О. В. Ролінського, П. Т. Саблука, О. М. Шестопаля та ін.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження кваліфікаційної роботи є розкриття теоретичних аспектів, а також розробка практичних

рекомендацій щодо удосконалення управління ефективністю виробництва продукції в ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити економічну сутність та значення категорії «ефективність»;
- виявити та охарактеризувати особливості ефективності виробництва сільськогосподарської продукції;
- провести аналіз організаційно-економічної та фінансової характеристики ПП «Слободище»;
- здійснити аналіз проблеми зростання ефективності виробництва сільськогосподарської продукції ПП «Слободище»;
- спрогнозувати стратегічні напрями зростання ефективності виробництва сільськогосподарської продукції ПП «Слободище»;
- охарактеризувати оптимізацію стратегічного вектору зростання обсягів виробництва ПП «Слободище».

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єктом* дослідження є процес удосконалення управління ефективністю виробництва продукції в ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області.

Предметом кваліфікаційної роботи є сукупність теоретичних, методологічних та практичних аспектів і управлінських методів, спрямованих на підвищення рівня управління ефективністю виробництва продукції в ПП «Слободище».

Методи дослідження. Для визначення проблем, що стримують процес підвищення рівня ефективності виробництва сільськогосподарського підприємства та окреслення шляхів його перспективного розвитку застосовано метод аналізу і синтезу. Для оцінки сучасного стану та тенденцій розвитку виробничих галузей ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області використано статистико-економічний метод, зокрема його прийоми – графічний, порівняння, факторний аналіз, кореляційно-

регресійний аналіз тощо. Монографічний метод застосовано для економічного обґрунтування необхідності підвищення рівня ефективності виробництва аграрної продукції в ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області.

Інформаційними джерелами дослідження були законодавчі та нормативні акти України з питань управління ефективністю виробництва сільськогосподарської продукції та методики її оцінки, довідково-нормативні матеріали і наукова література за темою дослідження, звітність ПП «Слободище» за 2020-2022 рр., результати власних досліджень, а також інформаційні ресурси світової комп'ютерної інформаційної мережі Internet.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. До найважливіших результатів дослідження, що характеризують наукову новизну, належать такі:

уточнено:

- розкриття сутності та значення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції (з врахуванням її методологічних аспектів);

дістало подальший розвиток:

- стратегічні напрями підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції на прикладі досліджуваного підприємства;
- проєктне обґрунтування резервів зниження собівартості продукції ПП «Слободище» як чинника підвищення ефективності виробництва.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані та обґрунтовані положення й рекомендації є підґрунтям для розв'язання проблем підвищення рівня ефективності виробництва продукції ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області за рахунок використання запропонованого економіко-технологічного механізму підвищення рівня продуктивності сільськогосподарських культур; економіко-математичної оптимізації структури посівних площ та обґрунтування практичних проблем щодо забезпечення перспектив розвитку виробничої системи сільськогосподарського підприємства в контексті регіонального

ринку.

Особистий внесок здобувача. Теоретичні обґрунтування, практичні розробки, висновки та рекомендації, що містяться в роботі, отримані автором самостійно на основі аналізу та узагальнення теоретичного й практичного матеріалів.

Публікації.

1. Бездітко О., Бездітко К. Процес аналізу ризиків підприємств в умовах воєнного стану. Менеджмент, маркетинг, логістика: тренди та подолання викликів: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів, присвяченої 100-річчю Поліського національного університету (м. Житомир, 06 грудня 2022 року). Житомир: Вид-во «Поліський національний університет», 2022. С. 56-59.

2. Місевич М., Бездітко К., Циганенко І. Економічний аналіз пріоритетів академічної доброчесності аграрних підприємств Житомирської області в системі їх менеджменту. The XXXVI International Scientific and Practical Conference «Modern problems and the latest theories of development», September 11-13, 2023, Munich, Germany. С. 149-152. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/modern-problems-and-the-latest-theories-of-development/>

3. Місевич М., Бездітко К., Петренко Ю. Діджитал-технології в менеджменті. The I International Scientific and Practical Conference «New ways of creating scientific ideas for implementation», September 18- 20, 2023, Varna, Bulgaria. С. 104-107. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/new-ways-of-creating-scientific-ideas-for-implementation/>

Обсяг і структура дипломної роботи. Робота викладена на 40 сторінках комп'ютерного тексту. Структурно робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел (41 найменування), додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

1.1. Поняття та суть економічної ефективності

Ефективність виробництва як економічна категорія відображує дію об'єктивних економічних законів, яка проявляється в результативності виробництва. Вона є тією формою, в якій реалізується мета суспільного виробництва. Економічна ефективність показує кінцевий корисний ефект від застосування засобів виробництва і живої праці, а також сукупних їх вкладень [13, с. 37-38].

Економічна ефективність виробництва визначається відношенням одержаних результатів до витрат засобів виробництва і живої праці. Ефективність виробництва – це узагальнююча економічна категорія, якісна характеристика якої відображується у високій результативності використання живої і уречевленої у засобах виробництва праці [20, с. 54-55].

Як зазначає Єрмаков О.Ю., «...економічна ефективність сільськогосподарського виробництва означає одержання максимальної кількості продукції з при найменших затратах праці і коштів на виробництво одиниці продукції. Ефективність сільського господарства включає не тільки співвідношення результатів і витрат виробництва, в ній відбивається також якість продукції і здатність її задовольнити певні потреби споживача. При цьому підвищення якості сільськогосподарської продукції вимагає додаткових затрат живої і уречевленої праці...» [19, с. 28-29].

Макаренко П.М. вказує на те, що необхідно розрізняти поняття «ефект» та «економічна ефективність». Так, на його думку, «...ефект – це

досягнутий результат у різних формах вияву від тих чи інших заходів, що застосовуються у сільськогосподарському виробництві...». А, стосовно умов ринкової економіки – це насамперед ступінь фактичної або очікуваної реалізації об'єктивних економічних інтересів власників засобів виробництва [29, с. 61-62].

Процес взаємодії чинників і формування результатів виробництва можна подати у вигляді схеми (рис. 1.1).

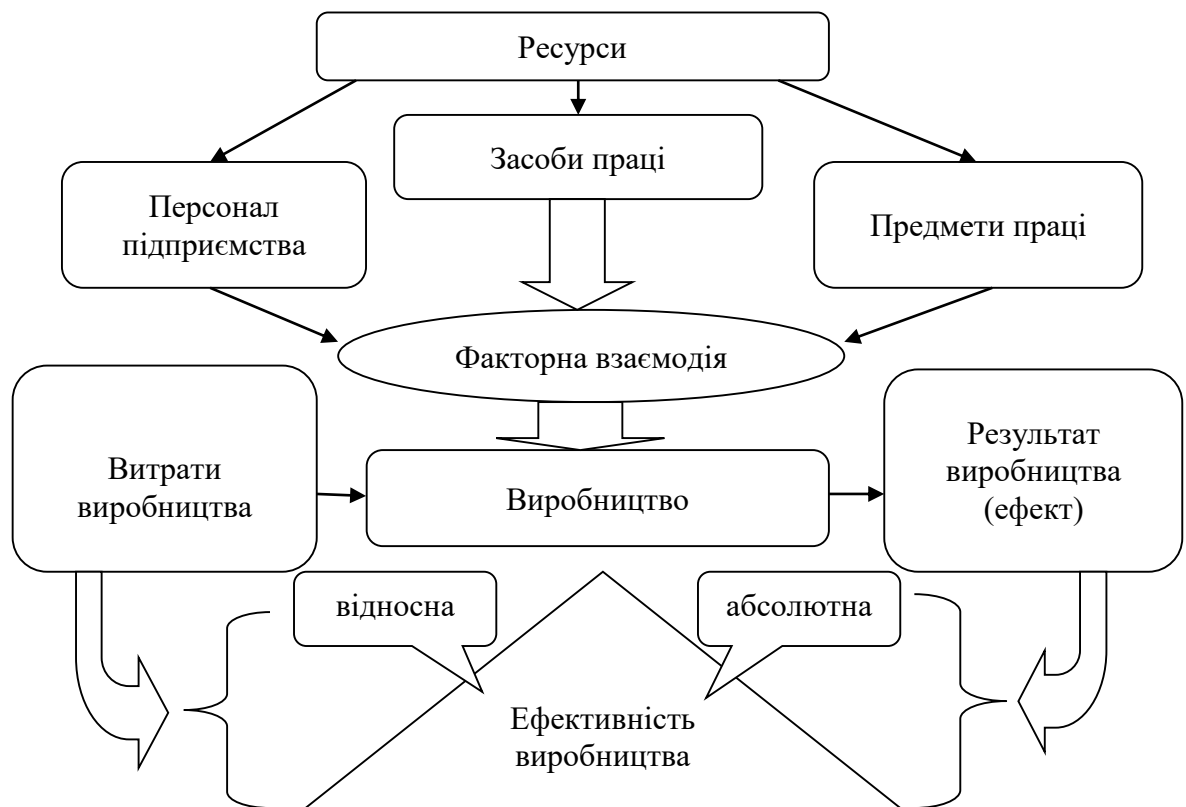

Рис. 1.1. Схема формування результатів та ефективності виробництва підприємства

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [26].

Для оцінки економічної ефективності виробництва та її виміру застосовують критерій, який зумовлюється дією економічних законів і характеризує ефективність з якісного боку. В науковому розумінні критерій – це властивість і якість ефективності, що відображує найістотнішу його суть і є основним принципом оцінки. Тому вихідним критерієм

народногосподарської ефективності виробництва є обсяг національного доходу з розрахунку на душу населення при найменших затратах живої і уречевленої праці на її одиницю [39, с. 47-48].

Як економічна категорія критерій ефективності відображує основну мету виробництва, суть якої полягає в нерозривній єдності кількісної і якісної оцінки. Ефективність виробництва з кількісного боку характеризується системою економічних показників, між якими повинна бути відповідність щодо змісту та методики обчислення [24, с. 55-56].

Таким чином, в ефективності виробництва відображується вплив комплексу взаємопов'язаних факторів, які формують її рівень і визначають тенденції розвитку. У зв'язку з цим для оцінки економічної ефективності сільськогосподарського виробництва використовують відповідний критерій і систему взаємопов'язаних показників, які відбивають вимоги економічних законів і характеризують вплив різних факторів.

1.2. Чинники зростання економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції

Рівень економічної ефективності діяльності підприємства залежить від багатьох чинників і умов. Ці чинники в реальності діють не ізольовано, в чистому вигляді, а здебільшого перетинаються і взаємозумовлюють один одного. Частина з них залежить від діяльності підприємства загалом, інші пов'язані з технологією й організацією виробництва, а ще деякі зумовлені рівнем використання виробничих ресурсів і впровадженням науково-технічного прогресу. Всі чинники зростання ефективності можна класифікувати за трьома ознаками:

- 1) видами витрат виробництва та ресурсів (джерелами підвищення);
- 2) напрямками розвитку й удосконалення виробництва;
- 3) місцем реалізації чинників у системі управління діяльністю [15, с. 88-90].

Класифікація чинників за ресурсами та затратами уможливорює чітке уявлення про джерела підвищення ефективності. Тут є відповідь на запитання, за рахунок яких ресурсів або затрат можна досягти економії суспільної праці. Відповідно до тієї класифікації, основними чинниками зростання економічної ефективності першої ознаки є: зростання продуктивності праці й зниження собівартості продукції; зниження фондомісткості та матеріаломісткості виробництва; раціональне використання природних ресурсів [27, с.74-75].

До основних напрямів розвитку й удосконалення діяльності підприємств (друга ознака) відносять: запровадження прогресивних технологій виробництва; раціональну спеціалізацію і концентрацію виробництва; вдосконалення організації й оплати праці; запровадження досягнень науково-технічного прогресу та передового досвіду; вдосконалення структури виробництва і системи управління; підвищення якості й конкурентоспроможності продукції; всебічний розвиток і вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства [3, с.106-107].

Найважливішою є третя ознака – за місцем реалізації чинників у системі управління діяльністю підприємства. Чинники, котрі вона об'єднує, поділяють на зовнішні й внутрішні. До зовнішніх належать: державна економічна і соціальна політика; ціноутворення на сільськогосподарську продукцію; якість і вартість матеріальних ресурсів промислового походження; структурні зміни в економіці країни; розвиток інфраструктури. До внутрішніх чинників відносять: технологію; техніку й обладнання; матеріали та енергоносії; продукцію; кваліфікацію працівників; організацію праці й стиль управління [16, с. 49-51].

Шляхи підвищення економічної ефективності діяльності сільськогосподарських підприємства представлені на рисунку 1.2. Кінцевий результат ефективності підприємства значною мірою залежить від зниження матеріально-грошових затрат виробництва. Зниження трудових затрат і матеріаломісткості на основі запровадження комплексної механізації,

ресурсо- та енергоощадних технологій є основним якісним чинником досягнення цього. Однак варто мати на увазі, що ефективне використання техніки й інших засобів виробництва виявляється тоді, коли існує комплексне та раціональне співвідношення між силовими і робочими машинами, раціональна забезпеченість оборотними фондами.

Рис 1.2. Шляхи підвищення економічної ефективності діяльності підприємства

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [71, с. 158- 163].

Чільне місце в заходах з підвищення ефективності виробництва посідає поліпшення якості продукції та її збереження. За рахунок підвищення якості продукції, зниження втрат при збиранні, транспортуванні й зберіганні можна підвищити рівень її реалізації та збільшити обсяг грошових надходжень на 25-30 % [40, с. 42-43].

У сільському господарстві на рівень ефективності господарювання впливають чинники, окремі з яких піддаються впливу агропідприємств, а інші є цілком незалежні (додаток А).

До чинників, які залежать від аграрних підприємств і на які останні можуть впливати протягом виробничого процесу або ж планувати на найближчу перспективу, належать урожайність сільськогосподарських культур і продуктивність худоби, вибір об'єкта першочергових інвестицій, спеціалізація і концентрація виробництва, технологія виробництва основних видів продукції сільського господарства, характер інвестицій (довго- чи короткострокові), рівень продуктивності праці і собівартість виробництва [30, с. 57-58].

Також варто зазначити, що нині господарська діяльність вітчизняних товаровиробників аграрної сфери здійснюється в умовах надмірної експлуатації факторів виробництва. У сільськогосподарських підприємствах, особливо в тих, де вкладаються зовнішні інвестиції, інтерес інвестора полягає в отриманні надприбутків, що досягається посиленою експлуатацією, перш за все, земельних угідь.

1.3. Методологічні підходи щодо оцінки економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції

Усі показники ефективності є розрахунковими. Для їхнього обчислення потрібно мати необхідну сукупність первинних показників, які відображають реальні виробничі процеси та стан системи господарювання за всіма її напрямками. Основним джерелом інформації комплексного економічного аналізу є дані оперативного обліку всіх видів ресурсів і витрат, основних результатів та балансу підприємства за станом на відповідну дату [22, с. 68-69].

Сукупність вимірників ефективності варто об'єднати у дві групи: перша – абсолютні показники; друга – показники використання ресурсів (рис. 1.3).

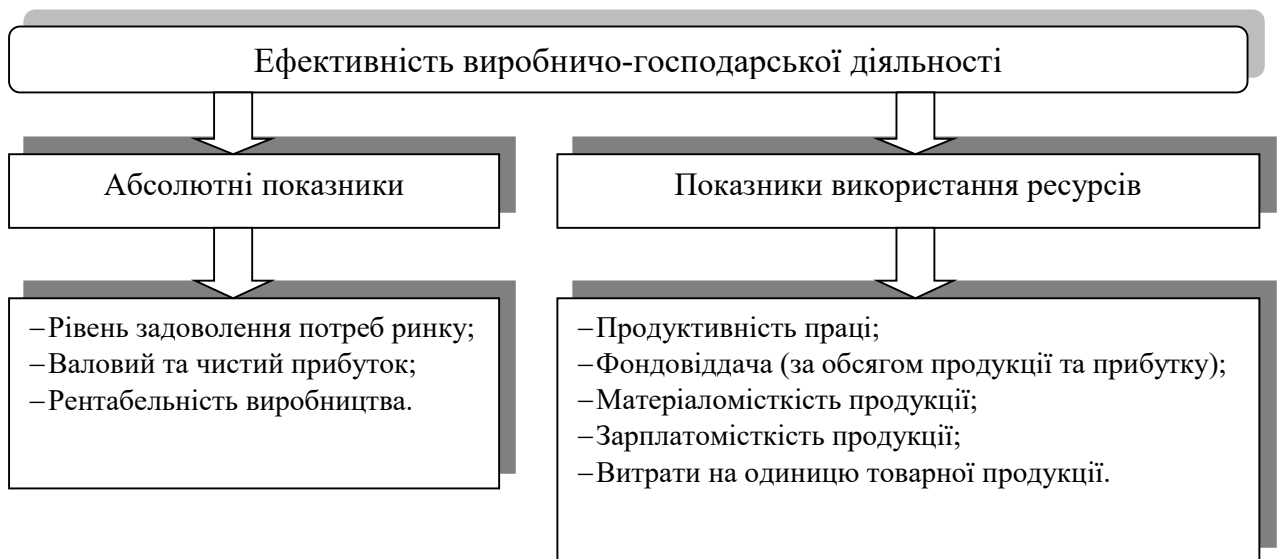

Рис. 1.3. Система оцінних показників ефективності виробництва

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [17, с. 133-136].

Варто зауважити, що наведені групи показників слід аналізувати у нерозривній єдності та встановлювати між ними причинно-наслідкові зв'язки. Дотримання даної методики дає змогу формувати доцільні і актуальні висновки щодо фінансово-економічних показників діяльності досліджуваних підприємств [17, с. 135]. Продуктивність праці визначають як співвідношення продукту до кількості зайнятих у його виробництві за певний проміжок часу. Обернений показник – трудомісткість – показує, скільки праці витрачається на виробництво одиниці продукції. Продуктивність праці – найважливіший показник прогресивності технологічного способу виробництва та відносин власності, який свідчить про використання робочої сили. За продуктивністю праці у промисловості Україна відстає від розвинутих країн світу майже в 5-6 разів, у сільському господарстві – в 7-8 разів. Таке відставання в сільському господарстві означає, що один працівник у цій сфері в розвинутих країнах світу створює таку кількість продукції, якою можна прогодувати до 130 осіб, а в Україні – менше 15 [11, с. 56-59].

Визначення економічної ефективності діяльності має опиратися на власну методичну основу (рис. 1.4).

Рис. 1. 4. Основні етапи проведення комплексного економічного аналізу ефективності діяльності підприємства

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [6, с. 50-53].

Економічну ефективність слід розглядати як раціональне й ефективне

використання не лише одного з факторів виробництва (наприклад, робочої сили), а й усіх виробничих факторів (речові фактори виробництва), управління виробництвом та ін., що передусім залежить від їх оптимального розподілу.

Економічну ефективність необхідно зіставляти із соціально-економічною оптимальністю, яка передбачає проведення державою такої макроекономічної політики (за допомогою оподаткування кінцевих доходів, соціальних витрат, кредитно-грошової політики та ін.), яка б не гальмувала стимулів до праці, до підприємницької діяльності тощо, з одного боку, і не породжувала бажання прожити лише за рахунок соціальних витрат держави – з іншого [1, с. 23-25].

Для визначення економічної ефективності виробництва в цілому по сільськогосподарських підприємствах використовується система показників (додаток Б).

Незважаючи на велику кількість досліджень, питання підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва не втрачає актуальності. Тому виникає необхідність поглибленого аналізу факторів, що зумовлюють кінцеві результати господарювання та обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції за сучасних умов.

Висновки до розділу 1

1. Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва означає одержання максимальної кількості продукції з при найменших затратах праці і коштів на виробництво одиниці продукції. Ефективність сільського господарства включає не тільки співвідношення результатів і витрат виробництва, в ній відбивається також якість продукції і здатність її задовольнити певні потреби споживача.

2. При оцінці економічної ефективності сільськогосподарського виробництва в підприємствах та об'єднаннях необхідно правильно визначити

систему взаємопов'язаних показників, які повинні найбільш об'єктивно відбивати її рівень. Для цього широко використовуються як натуральні, так і вартісні показники.

3. Відповідно до обмеженості ресурсів і важливості їх економії, основними чинниками, які визначають ефективність виробництва, є трудомісткість, матеріаломісткість і фондомісткість продукції. З цього випливає, що підприємство в господарській діяльності повинно приділяти значну увагу вдосконаленню технології, спеціалізації та концентрації виробництва, організації й оплаті праці, впровадженню досягнень науково-технічного прогресу і набутому досвіду.

4. Кінцевий результат ефективності підприємства значною мірою залежить від зниження матеріально-грошових затрат виробництва. Зниження трудових затрат і матеріаломісткості на основі запровадження комплексної механізації, ресурсо- та енергоощадних технологій є основним якісним чинником досягнення цього.

РОЗДІЛ 2
СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ
ПП «СЛОБОДИЩЕ» БЕРДИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Організаційно-економічна та фінансова характеристика підприємства

Досліджуване господарство – ПП «Слободище» – розташоване в Бердичівському районі Житомирської області. ПП «Слободище» займається виробництвом сільськогосподарської продукції. В господарстві розташовані млин, хлібопекарня (в недосить задовільному стані), що дає можливість переробляти сільськогосподарську продукцію на місці. Організаційна структура підприємства складається з однієї машинно-тракторної бригади, двох і декількох виробничих підрозділів (підрозділ управління підприємством, підрозділ по виробництву продукції рослинництва, підрозділ по переробці продукції рослинництва).

Для того щоб з'ясувати виробничий напрямок в ПП «Слободище», розглянемо структуру валової продукції (додаток В). Отже, дані таблиці додатку В свідчать, що основну частину грошових надходжень підприємство отримує від виробництва продукції рослинництва – 4783,1 тис. грн. в середньому за три роки, а зокрема, від виробництва зернових і зернобобових – 2987,7 тис грн, та вирощування сої – 590,4 тис грн, ріпака озимого – 498,0 тис грн. Виробництво продукції рослинництва приносить значне надходження продукції, 62,5 % з яких – виробництво зернових.

В значній мірі на формування кінцевих результатів діяльності сільськогосподарського підприємства має виробнича собівартість реалізованої продукції (рис. 2.1).

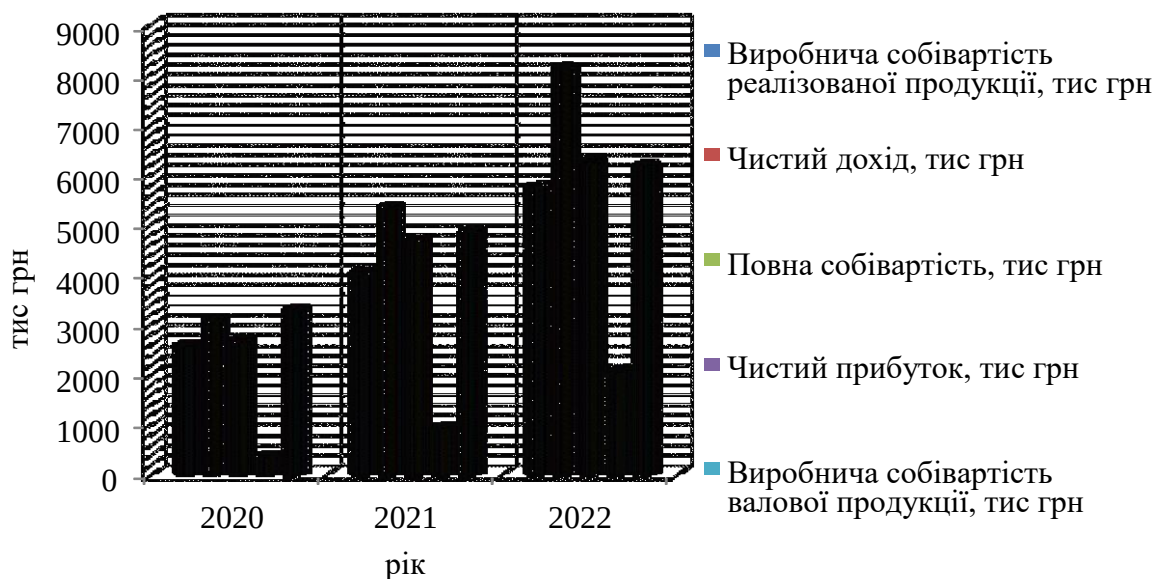

Рис. 2.1. Структура товарної продукції ПП «Слободище» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів ПП «Слободище» за 2020-2022 рр.

Серед факторів сільськогосподарського виробництва важливе місце займають засоби виробництва. Засоби виробництва сільського господарства, виражені у грошовій формі, становлять його виробничі фонди [61]. Від рівня забезпеченості виробництва знаряддями і предметами праці, їх структури та ефективності використання значною мірою залежать кінцеві результати діяльності сільськогосподарських підприємств. Залежно від економічного значення в процесі виробництва, характеру обороту і способу перенесення вартості на створюваний продукт поділяють на основні і оборотні (додаток Г).

Якісний стан основних виробничих фондів сільського господарства характеризується їх структурою, тобто співвідношенням окремих видів фондів у їх загальній вартості (додаток Д). В цілому, як видно за даними таблиці виробничі фонди підприємства знаходяться в недосить стабільному становищі, це більш детально показали показники ступеня зносу основних виробничих фондів та рентабельність.

Розглянемо структуру трудових ресурсів господарства в таблиці

додатку Е. Згідно даних таблиці, у 2022 р. в порівнянні до 2020 р. чисельність працівників в господарстві збільшилася на 7 осіб, або на 23,3 %, з них чисельність працівників основної діяльності збільшилася на 7 працівників до складу 37 працівників, кількість спеціалістів зменшилася на 2 особи (18,6 %), а також чисельність керівників залишилася без змін.

Розглянемо економічну ефективність виробництва продукції рослинництва та тваринництва (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Економічна ефективність виробництва продукції рослинництва та тваринництва в ПП «Слободище» (2020-2022 рр.)

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р до 2020 р., +/-
Врожайність, ц/га: – зернових і зернобобових	37,7	35,4	38, 2	0,5
Виробнича собівартість 1ц, грн: – зернових і зернобобових	141,3	224,1	279,1	137,8
Отримано прибутку (+), збитку (-) від реалізації продукції рослинництва, всього тис грн в тому числі з розрахунку на:				
507, 9	660,5	1897,3	1389,4	
- 1 га сільськогосподарських угідь, грн	880,2	1144,7	3288,2	2408,0
- 1 середньорічного працівника, грн	18139,2	24462,9	54208,6	36069,4
Рівень рентабельності галузі, %	18,9	14,1	30,4	11, 5

Джерело: розраховано на основі річних звітів ПП «Слободище» за 2020-2022 рр.

За даними таблиці 2.1 у 2022 р. порівняно до 2020 р. в розрахунку на 1 га с.-г. угідь галузі рослинництва отримано на 2408,0 грн більше; на 1 середньорічного працівника рослинництва отримано на 36069, 4 грн більше. Дані показники безумовно вказують на поліпшення господарських умов в підприємстві, що дало можливість збільшити рівень прибутковості галузі рослинництва більше ніж в 2,7 раза у 2022 р. в порівнянні з 2020 р. Але дані зміни не створюють фактично корисних передумов функціонування товариства за рахунок швидких темпів інфляції, різкого подорожчання виробничих ресурсів та інших факторів.

2.2. Оцінка рівня економічної та ділової активності виробничої системи підприємства

Показники економічної ефективності виробництва відображають рівень і темпи розвитку підприємства. В таблиці 2.2 розглянемо показники ефективності виробництва.

Таблиця 2.2

Економічна ефективність господарської діяльності ПП «Слободище» (2020-2022 рр.)

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., (+,-)
Отримано товарної продукції, всього, тис грн	3103,2	5353, 3	8141,1	5037,9
в т. ч. з розрахунку на: - 1 га сільськогосподарських угідь, грн	5378,0	9277,8	14109, 3	8731,3
- 1 середньорічного працівника, грн	110828,6	191189,3	290753,6	179925, 0
Отримано прибутку (+), збитку (-), всього, тис грн	328,7	950,9	2065,6	1736, 9
в т.ч. з розрахунку на: - 1 га сільськогосподарських угідь, грн	569,7	1648,0	3579,9	3010,2
- 1 середньорічного працівника, грн	11739,3	33960,7	73771,4	62032,1
Середньомісячна оплата праці 1 працівника рослинництва, грн	2856,4	2955, 3	3155,7	299,3
Середньомісячна оплата праці 1 працівника по господарству, грн	2911, 3	3003,7	3206,8	295,5
Рівень рентабельності виробництва продукції рослинництва, %	15,8	14,1	30,3	14,5
Рівень рентабельності по підприємству, %	11,2	17,7	25,4	14,2

Джерело: розраховано на основі річних звітів ПП «Слободище» за 2020- 2022 рр.

Згідно даних таблиці можемо зробити висновок, що у 2022 р. було отримано прибутку в розрахунку на 1 середньорічного працюючого 290753,6 грн, що на 179925,0 грн більше ніж у 2020 р., а у розрахунку на 1 га с.-г. угідь отримано прибутку 14109,3 грн, що на 8731,3 грн більше ніж у

2020 р. Показники рівня рентабельності виробництва продукції рослинництва збільшилися у 1,9 раза, натомість показники рівня середньомісячної оплати праці 1 працівника по господарству зросли у 2022 р лише 295,5 грн.

Фінансовий стан підприємства характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої і комерційної діяльності, доцільністю й ефективністю їх розміщення використання, рівнем фінансових взаємин з іншими суб'єктами господарювання, ступенем платоспроможності і фінансової стійкості. За допомогою комп'ютерної програми «Фінансист» розрахуємо та проаналізуємо вище зазначені показники, які дадуть змогу проаналізувати фінансовий стан ПП «Слободище» (рис. 2. 2, рис. 2.3).

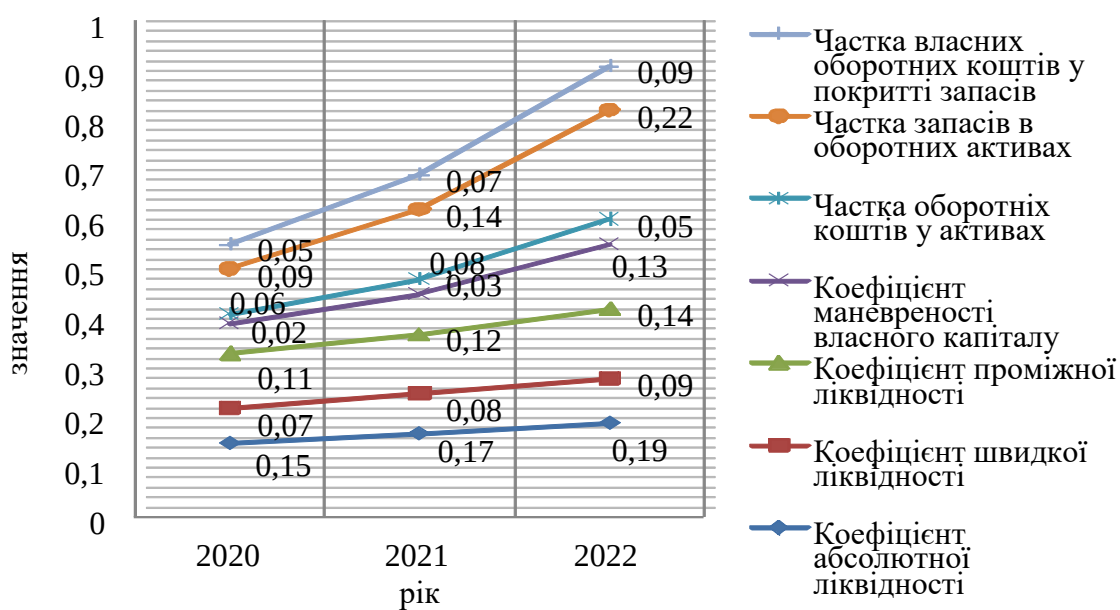

Рис. 2.2. Рівень ліквідності ПП «Слободище» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів ПП «Слободище» за 2020-2022 рр.

Оцінюючі власні показники ліквідності можна зробити висновок про те, наскільки може бути захищений звичайний кредитор, який спроможний вкладати активи в досліджуване підприємство (інакше кажучи, стан ліквідності активів характеризує рівень інвестиційних ризиків у

досліджуваному періоді). Коефіцієнт абсолютної ліквідності становить $0,15 < 0,19$ в 2022 р., це свідчить про те, що підприємство не забезпечено коштами, які б могли використовуватися для погашення короткотермінових зобов'язань. Коефіцієнт покриття склав $0,6 < 2$, що свідчить про те, що у підприємства достатньо оборотних засобів для покриття своїх боргів.

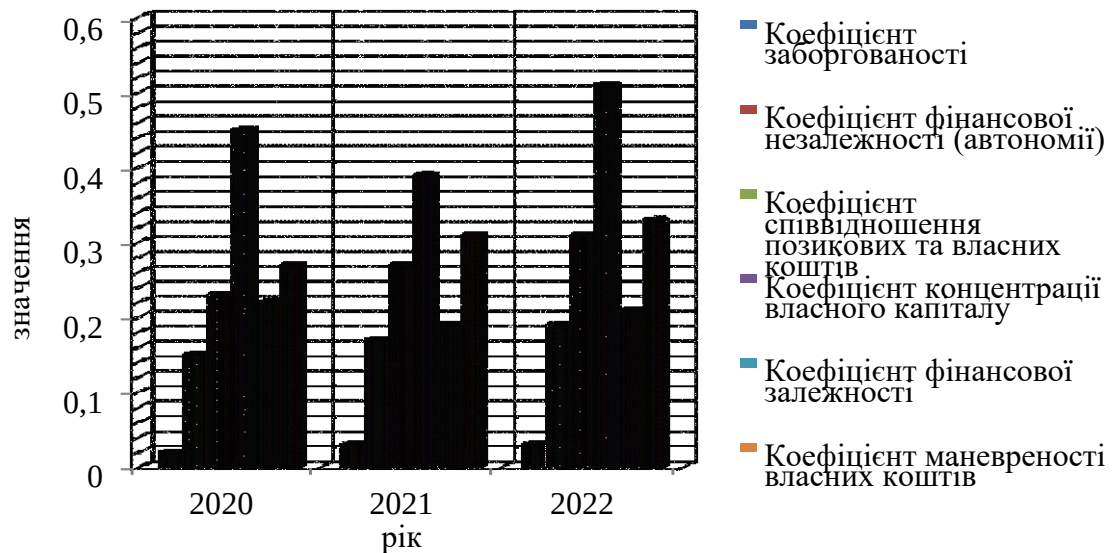

Рис. 2.3. Показники фінансової стійкості ПП «Слободище» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів ПП «Слободище» за 2020-2022 рр.

Коефіцієнт фінансової незалежності у 2022 р. становить 0,19 це свідчить про те, що на кожні 0,19 грн заборгованості припадає одна грн власного капіталу. Коефіцієнт фінансової залежності становить 0,21 у 2022 р. – зростання цього показника в динаміці свідчить про збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, а відповідно і втрату фінансової незалежності. Коефіцієнт маневреності становить – 0,33 в 2022 р. та показує як частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності. Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів становить 0,31. Зростання або спад цього показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від кредиторів, тобто про зниження його фінансової стійкості. На ПП «Слободище» оборотність активами становить 0,22 %.

Отже, розглянувши основні показники діяльності підприємства можна сказати, що за останні роки в ПП «Слободище» використовуються неефективно основні виробничі фонди, показник зносу основних виробничих фондів показав, що на підприємстві використовується застаріла техніка, яка з кожним роком стає непридатною для виробництва. Щодо поточного фінансового стану підприємства, то коефіцієнт абсолютної ліквідності свідчить про те, що підприємство не забезпечене коштами, які б могли використовуватися для погашення короткотермінових зобов'язань, це свідчить про те, що підприємство не може оплатити свої борги та зобов'язання. Це призведе до того, що воно почне інтенсивно продавати свої довгострокові вкладення та активи, і в кінцевому випадку може призвести до неплатоспроможності та банкрутства.

2.3. Аналіз проблем зростання ефективності виробництва сільськогосподарської продукції

Кожне аграрне підприємство здійснює свою діяльність не ізольовано, а в певному контакті із зовнішнім середовищем, яке представлене відомими силами, що діють за його межами. Складність зовнішнього середовища визначається наступними факторами: кількістю зовнішніх сил, що впливають на підприємство і на які воно повинне реагувати; ступенем впливу відповідних зовнішніх сил на діяльність підприємства та їх взаємозв'язком: посилюючим, коли зміна ступеня впливу однієї з ланок (сил) зовнішнього середовища посилює вплив іншої (інших) ланки; нейтральний; послаблюючий, за якого посилення (послаблення) впливу однієї ланки зменшує вплив іншої (інших) ланки зовнішнього середовища; варіативністю зовнішніх сил та швидкістю, з якою можуть проходити зміни в ступені їх впливу на діяльність підприємства (додаток Є).

Передбачення загроз і сприятливих можливостей є передумовою своєчасної розробки ситуативних планів на випадок їх виникнення, що

полегшує формулювання стратегії, яка дозволяла б організації досягти цілі її розвитку і перетворити несприятливі обставини у вигідні умови функціонування. Застосовуючи методику ситуаційного аналізу побудуємо модель залежності впливу факторів зовнішнього середовища на ефективність господарської діяльності ПП «Слободище» в 2020-2022 рр. (рис. 2.4).

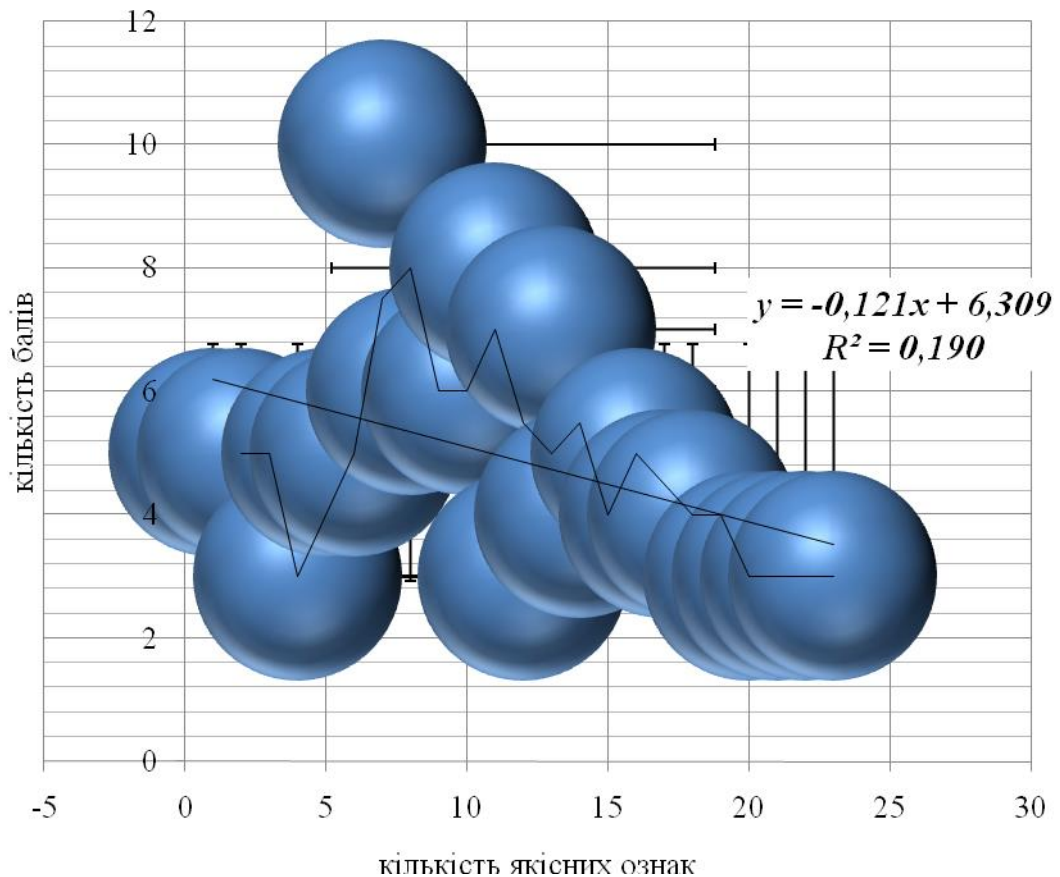

Рис. 2.4. Гістограмна модель залежності впливу чинників зовнішнього середовища на ефективність господарської діяльності в ПП «Слободище» (2020-2022 рр.)

Джерело: власні розробки автора при застосуванні експертного методу бальних оцінок з використанням доповненої методики оцінки умов зовнішнього середовища господарювання на основі джерела [9, с. 121-126]

Для виявлення прямого впливу можливих факторів виробництва на ефективність функціонування зовнішнього та внутрішнього середовища ПП «Слободище» проведемо SWOT- аналіз (додаток Ж).

Політична стабільність є одним із ключових чинників зменшення економічної невизначеності і своєчасного створення несуперечливої системи

економічного законодавства, що регламентує діяльність ПП «Слободище». У центрі аналізу соціально-політичного середовища перебуває оцінка загальнополітичної ситуації в країні, стабільності виконавчої влади, а також політичного ризику капіталовкладень у даному регіоні. Діагностика внутрішнього середовища означає оцінку стану підсистем і елементів цього середовища, їх взаємодію і системний вплив на рівень виробництва, його ефективність і конкурентоспроможність підприємства, та виявлення його сильних і слабких сторін. Підприємство є складною системою. Це означає, що воно як система є не просто сумою складових (підсистем і елементів), а їх діалектичною єдністю, тобто взаємопов'язаним і взаємообумовленим цілим, що має в результаті взаємодії інші якості, ніж його складові – підсистеми і елементи. Показники, що в загальному вигляді допомагають відобразити цілі ПП «Слободище» наступні: цілі виробництва – масштаб виробництва та динаміка приросту; рівень витрат; рівень якості; упровадження нових методів виробництва; маркетингові цілі показують загальний обсяг продажу; приріст обсягів продажу; приріст частки ринку; рівень цін; фінансові цілі – фінансова стабільність, оптимальна структура капіталу; динаміка обігового капіталу; приріст інвестицій; кадрові цілі – оптимальний рівень чисельності та структури персоналу; рівень кваліфікації персоналу; рівень продуктивності та оплати праці.

Висновки до розділу 2

1. ПП «Слободище» займається виробництвом сільськогосподарської продукції. Основну частину грошових надходжень підприємство отримує від виробництва продукції. Це говорить про те, що провідною є галузь зернового рослинництва, яка спеціалізується на виробництві зерна пшениці та ячменю, а допоміжною – галузь рослинництва сфери технічних культур, головним напрямком якої є вирощування ріпаку та цукрових буряків.

2. У 2022 р. було отримано прибутку в розрахунку на 1 середньорічного працюючого 290753,6 грн, що на 179925, 0 грн більше ніж у 2020 р., а у розрахунку на 1 га с.- г. угідь отримано прибутку 14109,3 грн, що на 8731,3 грн більше ніж у 2020 р. Показники рівня рентабельності виробництва продукції рослинництва збільшилися у 1,9 раза, натомість показники рівня середньомісячної оплати праці 1 працівника по господарству зросли у 2022 р лише 295,5 грн. При цьому, проаналізовані тенденції мають стабільну динаміку схильності показників до стабільного зростання в галузі рослинництва і прямо обернену тенденцію в відношенні до рівня заробітної плати. Тобто загальна ефективність господарської діяльності за досліджуваний період стала ефективнішою, тому підприємство залишається прибутковим у досліджуваному господарському періоді 2020-2022 рр., хоча обсяг прибутку у 2020 р. не є досить суттєвим.

3. Розглянувши основні показники діяльності підприємства можна сказати, що за останні роки в ПП «Слободище» використовуються неефективно основні виробничі фонди, показник зносу основних виробничих фондів показав, що на підприємстві використовується застаріла техніка, яка з кожним роком стає непридатною для виробництва. Збільшилася й чисельність працівників, що говорить про нераціональне використання трудових ресурсів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності досліджуваного підприємства свідчить про те, що підприємство не забезпечене коштами, які б могли використовуватися для погашення короткотермінових зобов'язань, це свідчить про те, що підприємство не може оплатити свої борги та зобов'язання. Це призведе до того, що воно почне інтенсивно продавати свої довгострокові вкладення та активи, і в кінцевому випадку може призвести до неплатоспроможності та банкрутства.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ В УМОВАХ ПП «СЛОБОДИЩЕ»

3.1. Прогнозування стратегічних напрямів зростання ефективності виробництва сільськогосподарської продукції

У ситуації, що склалася з напрямками зростання ефективності сільськогосподарського виробництва на інноваційних засадах, реципієнт інвестиційних ресурсів, тобто ПП «Слободище», не спроможне самостійно вирішити ситуацію з поліпшення ефективності функціонування та інтенсифікацією інвестування, оскільки основні резерви фінансового оздоровлення його виробничої сфери в основному лежать поза його компетенцією.

Для виявлення визначальних чинників забезпечення економічного розвитку ПП «Слободище» визначена кореляційна залежність фондівддачі та рівня продуктивності праці від факторних показників: середнього обсягу інвестицій за досліджуваний період; обсягу інвестицій в обладнання; обсягу інвестицій у будівельно-монтажні роботи; обсягу інвестицій по введенню у дію основних засобів. За результатами проведеного дослідження залежності фондівддачі від обсягу інвестування, отримано наступне рівняння регресії:

$$Y = 0,755 + 0,072x_1 - 0,014 x_2 - 0,024 x_3$$

Дане рівняння показує, що із збільшенням суми інвестицій у вартість обладнання підприємств на 1 тис грн фондівддача збільшується на 0, 0072 грн. Всі інші фактори мають негативний вплив на фондівддачу, зокрема: збільшення обсягу інвестування у будівельно-монтажні роботи на 1 тис грн призводить до зменшення фондівддачі на 0, 0014 грн; а збільшення обсягу інвестування по введенню у дію основних засобів на 1 тис грн – до зменшення фондівддачі на 0, 0024 грн.

З метою визначення стратегічних для інвестування галузей

ПП «Слободище» використано результати ранжування останніх (галузей сільського господарства) за середнім інтегральним показником інвестиційної привабливості, а також враховано розподіл пріоритетів розвитку аграрної сфери Житомирської області в контексті формування ефективного конкурентоспроможного аграрного середовища (рис. 3.1).

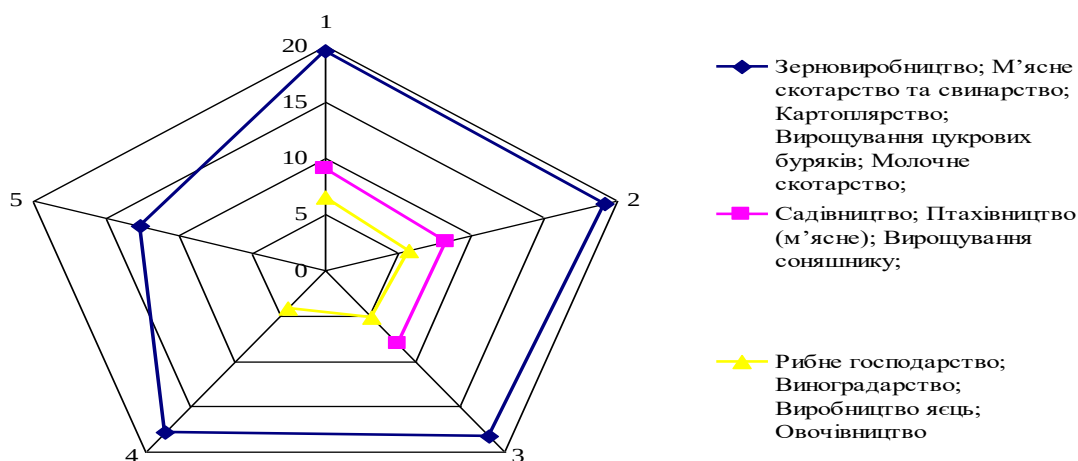

Рис. 3.1. Розподіл галузей сільськогосподарського виробництва ПП «Слободище» за зонами економічної ефективності в контексті економічного розвитку сільськогосподарських підприємств Житомирської області (2020-2024 рр.)

Джерело: власні дослідження автора

Таким чином, інвестиційне забезпечення ефективного економічного розвитку ПП «Слободище» гарантується вкладеннями, які спрямовані на поліпшення стану, рівня забезпеченості та використання техніки, обладнання та устаткування даного підприємства (додаток 3).

Для визначення прогнозних параметрів розвитку процесів інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств Житомирської області на період до 2024 р. застосовано відповідний методичний інструментарій, зокрема: прийом екстраполяції, розрахунково-конструктивний, регресивного аналізу, що дало змогу визначити можливості залучення капітальних інвестицій для розвитку ПП «Слободище» в контексті

загального розвитку сільськогосподарських підприємств Житомирської області. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Прогнозні параметри інвестування економічного розвитку
сільськогосподарських підприємств Житомирської області
на період до 2024 р., млн. грн.**

Показники	У середньому за 2020- 2022 рр.	2024 р.	Приріст
Інвестиції в основний капітал	1266,1	1668,6	402, 5
Чисті інвестиції	549,7	724,4	174,8
Амортизація	716,4	944,2	227,8
Інвестиції у приріст оборотних активів	257,5	339,4	81,9
Всього інвестицій	1523,6	2008,0	484,4

Джерело: власні дослідження автора на основі використання даних Головного управління статистики Житомирської області за 2020-2022 рр.

Для ПП «Слободище» можливим шляхом підвищення рівня економічної ефективності виробництва може стати залучення та використання кредитних ресурсів. Необхідною умовою поліпшення стану економічної ефективності виробництва ПП «Слободище» є фінансове оздоровлення аграрних підприємств через акумуляцію внутрішніх фінансових ресурсів та залучення сторонніх інвесторів шляхом активізації державної підтримки процесів санації. Основними заходами такої підтримки мають стати: тимчасове звільнення об'єктів санації від сплати фіксованого сільськогосподарського податку; використання виключно на цілі фінансового оздоровлення суми нарахованого податку на додану вартість, часткове списання сум податкової заборгованості із сплати податків; запровадження додаткових пільг стороннім санаторам; удосконалення системи амортизації; сприяння першочерговій кредитній підтримці підприємств, які підлягають санації.

Комплексна дія зазначених заходів дасть можливість значно поліпшити

рівень економічної ефективності виробничої системи ПП «Слободище», а отже, і ефективність його господарювання в контексті забезпечення сталого економічного розвитку.

3.2. Проектне обґрунтування резервів зниження собівартості продукції підприємства

Першочерговим завданням для досліджуваного підприємства є розробка стратегії розвитку галузі рослинництва, оскільки вдале географічне розташування Житомирської області, сприятливі природно-кліматичні умови визначають пріоритетний розвиток зернового виробництва. Формування та підвищення конкурентоздатності продукції зернових можливе лише на основі відтворення родючості ґрунтів і підвищення культури землеробства при раціональному використанні місцевих ґрунтово-кліматичних ресурсів та вирощуванні аналізованої культури за прогресивною технологією.

Оскільки на сучасному етапі відбувається зростання попиту на зерно, ми плануємо запровадити виробництво зернових культур в розмірі орендованої площі ріллі (400,0 га) замість використовуваної вирощуваної площі в розмірі 130,0 га. Управлінському персоналу підприємства необхідно розробити стратегію залучення інвестицій для закупівлі відповідної техніки, сортового насіння та засобів захисту рослин. При впровадженні ресурсозберігаючої технології вирощування ярої пшениці в досліджуваному господарстві значно зростає ефективність виробництва даної культури (табл. 3.2).

Використовуючи насіння сорту «Нордіка» та дотримуватися вище описаної технології (застосовуючи попередника), господарство в змозі збільшити урожайність даної культури до 65,5 ц/га, при поточних 40,6 ц/га, тобто на 24,9 ц/га. При збільшенні площі посівів та зростанні урожайності виробництво валової продукції зерна пшениці зростає до 26200,0 ц, що на 20917,0 ц більше у порівнянні з 2022 р. Витрати у порівнянні з 2022 р.

зростуть у зв'язку із закупівлею нового сорту насіння, зростанням цін на засоби захисту рослин від шкідників, паливно-мастильні матеріали та ін. на 6428,2 тис грн.

Таблиця 3.2

**Проектне обґрунтування ефективності впровадження
ресурсозберігаючої технології вирощування озимої пшениці в ПП
«Слободище» на перспективний господарський період (2024 р)**

№ п/ п	Показники	Одиниці виміру	Роки		Зміна показник а 2024 р. до 2022 р., (+/-)
			Фактичний обсяг (2022)	Проектний обсяг (2024)	
1.	Площа посіву	га	130,0	400,0	270, 0
2.	Врожайність	ц/га	40,6	65,5	24,9
3.	Валове виробництво	ц	5283,0	26200,0	20917,0
4.	Загальні витрати	тис грн	1471,1	7899,3	6428,2
5.	Ціна 1 ц	грн	320,1	415,6	95, 5
6.	Виробнича собівартість проданого 1 ц	грн	278,5	301,5	23,0
7.	Прибуток з 1 ц	грн	41, 6	114,1	72,5
8.	Рентабельність	%	14,9	27,4	12,5

Джерело: власні дослідження автора

В наступних дослідженнях важливого значення набуває інтеграція запропонованого техніко-технологічного нововведення в загальну господарську структуру ПП «Слободище». В даному випадку, при незмінній господарській структурі виробництва, але зі зміною структури виробничих площ, сукупна господарська ефективність буде виражатися комплексом показників, котрі можна показати в динаміці (Додаток И).

Вливання капіталу в господарську діяльність досліджуваного підприємства слід здійснити через процес залучення кредитних ресурсів, при використанні умов банківського кредитування (кредитна ставка 17, 5 %), при умові застосування існуючих дотаційних сільськогосподарських програм при закупівлі сільськогосподарської техніки та обладнання (Додаток І).

З метою обґрунтування доцільності даного проекту обґрунтуємо ефективність його застосування (додаток К). Можна зробити висновок, що

протягом проектного періоду, ПП «Слободище» зможе отримати прибуток розміром 530, 3 тис грн та стрімко нарощувати його величину в наступних господарських періодах. При цьому, підприємство стабілізує фінансово-майновий стан, кардинально вдосконалив існуючі технології виробництва та створить умови для формування ефективного конкурентного середовища відносно існуючого регіонального ринку збуту сільськогосподарської продукції.

Реалізація стратегічної мети ПП «Слободище» потребує чималих ресурсів, і насамперед фінансових надходжень. Низька конкурентоспроможність продукції помітно обмежує обсяги надходжень інвестицій в підприємство. Отже, нагальною потребою є поліпшення ресурсного потенціалу підприємства, особливо його фінансової частини. Подальший розвиток ПП «Слободище» залежатиме переважно від стану внутрішнього продовольчого ринку. Наповнення його товарами створює базу для розширення інвестиційних можливостей. Негативно позначаються на формуванні продовольчого ринку макроекономічні чинники: падіння реального рівня доходів населення, інфляція, диспаритет цін на сільськогосподарську і промислову продукцію, недосконала кредитно-фінансова система. Повна незахищеність від них ринку продовольства зумовила скорочення його ємкості (додаток Л). Успішний розвиток ПП «Слободище» можливий за умови розвитку зовнішнього середовища аграрного підприємства, а те в свою чергу залежать від розвитку національної економіки. Це безпосередньо стосується і аграрного сектора. Дана задача потребує чіткого визначення мети та передумов сільськогосподарського виробництва. Розширення ринків в інтересах збільшення збуту є нагальною метою для ПП «Слободище». На розв'язання завдання розширення ринків збуту спрямована політика усунення обмежень регіональної торгівлі. Наведена економічна політика підприємства забезпечує збереження матеріальних та трудових ресурсів сільського господарства. Здійснення відповідної державної політики на регіональному рівні дає змогу

сформувати оптимальну структуру регіональної сільськогосподарської економіки.

Відповідно до рівня конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, необхідно забезпечити відповідну політику на рівні держави та регіонів (додаток М).

Таким чином, стратегія реформування виробничої системи ПП «Слободище» має враховувати той факт, що зовнішня орієнтація в торговельній політиці дає кращі економічні результати порівняно з внутрішньою орієнтацією та реформа зовнішньоторговельної політики має поєднуватися із заходами щодо макроекономічної стабілізації економіки, валютного курсу, зміцнення інституційно-правової бази і розробки програм, спрямованих на підвищення ефективності факторів виробництва.

Висновки до розділу 3

1. З метою визначення стратегічних для інвестування галузей ПП «Слободище» використано результати ранжування останніх (галузей сільського господарства) за середнім інтегральним показником інвестиційної привабливості, а також враховано розподіл пріоритетів розвитку аграрної сфери Житомирської області в контексті формування ефективного конкурентоспроможного аграрного середовища. Таким чином, інвестиційне забезпечення ефективного економічного розвитку ПП «Слободище» гарантується вкладеннями, які спрямовані на поліпшення стану, рівня забезпеченості та використання техніки, обладнання та устаткування даного підприємства.

2. Першочерговим завданням для ПП «Слободище» є розробка стратегії розвитку галузі рослинництва, оскільки вдале географічне розташування Житомирської області, сприятливі природно-кліматичні умови визначають пріоритетний розвиток зернового виробництва. Формування та підвищення конкурентоздатності продукції зернових можливе лише на основі

відтворення родючості ґрунтів і підвищення культури землеробства при раціональному використанні місцевих ґрунтово- кліматичних ресурсів та вирощуванні аналізованої культури за прогресивною технологією.

3. Протягом проектного періоду (2022-2024 рр.), ПП «Слободище» зможе отримати прибуток розміром 530,3 тис грн та стрімко нарощувати його величину в наступних господарських періодах. При цьому, підприємство стабілізує фінансово-майновий стан, кардинально вдосконалив існуючі технології виробництва та створить умови для формування ефективного конкурентного середовища відносно існуючого регіонального ринку збуту сільськогосподарської продукції.

4. Розширення ринків в інтересах збільшення збуту є нагальною метою для ПП «Слободище». На розв'язання завдання розширення ринків збуту спрямована політика усунення обмежень регіональної торгівлі. Наведена економічна політика підприємства забезпечує збереження матеріальних та трудових ресурсів сільського господарства. Здійснення відповідної державної політики на регіональному рівні дає змогу сформувати оптимальну структуру регіональної сільськогосподарської економіки. Подальший розвиток підприємств аграрного сектора області повинен бути спрямований на впровадження стратегії підвищення ефективності виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств Житомирської області при використанні високотехнологічних аспектів.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

1. Ефективність виробництва як економічна категорія відображає дію об'єктивних економічних законів, яка проявляється в результативності виробництва. Вона є тією формою, в якій реалізується мета суспільного виробництва. Економічна ефективність показує кінцевий корисний ефект від застосування засобів виробництва і живої праці, а також сукупних їх вкладень. Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва означає одержання максимальної кількості продукції з при найменших затратах праці і коштів на виробництво одиниці продукції. Підвищення економічної ефективності забезпечує зростання доходів господарств, що є основою розширення і вдосконалення виробництва, підвищення оплати праці та поліпшення культурно-побутових умов працівників галузі.

2. В результаті проведеного дослідження було виявлено, що однією із загроз соціального фактора для ПП «Слободище» є зниження чисельності населення на селі та відтік кадрів, а можливістю – є підняття життєвого рівня та удосконалення охорони праці. Щодо технологічних факторів, то зниження життєвого циклу технологій та устаткувань приводить до занепаду виробничої діяльності, виходом з даної ситуації є лише допомога зі сторони держави в вигляді фінансування аграрного сектора та прискорення технічного розвитку.

3. Необхідною умовою поліпшення стану економічної ефективності виробництва ПП «Слободище» є фінансове оздоровлення аграрних підприємств через акумуляцію внутрішніх фінансових ресурсів та залучення сторонніх інвесторів шляхом активізації державної підтримки процесів санації. В ПП «Слободище» необхідно формувати інформаційні бази даних електронної торгівлі з використанням мережі Інтернет, що дозволить швидко просувати на ринки вироблену продукцію, організовувати рекламу, створювати сприятливий інвестиційний клімат, проводити маркетингові дослідження ринків, створювати і удосконалювати діяльність галузевих асоціацій виробників сільськогосподарської продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баланюк І. Ф. Галузева структура виробництва в сільськогосподарських підприємствах: Монографія. Івано-Франківськ, 2011. 183 с.
2. Бандура О. Ефективність ринків і економічна ефективність: проблеми вимірювання і зв'язок з економічним циклом. Економічна теорія, 2018. № 2. С. 38-51.
3. Березівський П. С. Економічна ефективність виробництва сільськогосподарської продукції в аграрних формуваннях: Монографія. Л.: Ліга-Прес, 2013. 233 с.
4. Біловодська О. А. Економічне обґрунтування реінжинірингу бізнес-процесів виробничих підприємств: Монографія. Суми: Мрія- 1, 2010. 440 с.
5. Бородіна О. М. Подолання структурних деформацій в аграрному секторі України: інституціоналізація і модернізація малотоварного сільськогосподарського виробництва. Економіка України, 2018. № 4. С. 88-96.
6. Васильєва Н. К. Економіко-математичне моделювання в сільському господарстві: Навч. посіб. Дніпропетровськ: Вид. Біла К. О., 2018. 154 с.
7. Ващик М. С. Ефективність кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств: Монографія. Л.: Ліга-Прес, 2009. 185 с.
8. Вишняк Г. О. Формування системи моніторингу інвестиційного розвитку сільськогосподарських підприємств. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2018. № 1. С. 58-62.
9. Власюк О. С. Економіко-математичне моделювання процесів соціально-економічного розвитку України: монографія. К.: ДННУ «Акад. фін. упр.», 2011. 519 с.
10. Голік В. В. Стратегічний набір як ефективний інструмент забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Актуальні проблеми економіки, 2018. № 2. С. 15-24.

11. Гривківська О. В. Забезпечення фінансової безпеки сільського господарства: Монографія. Т.: Астон, 2012. 337 с.

12. Губа М. І. Кон'юнктура світового ринку сільськогосподарської продукції: теорія, методологія, практика: Монографія. Херсон, 2019. 415 с.

13. Гудзинський О. Д. Управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств в умовах їх інноваційного розвитку: Монографія. Київ: Компринт, 2018. 255 с.

14. Гуторов А. О. Економічне обґрунтування раціональних розмірів сільськогосподарських підприємств: теорія та практика: Монографія. Х.: Міськдрук, 2020. 376 с.

15. Гуторов О. І. Проблеми сталого землекористування у сільському господарстві: теорія, методологія, практика: Монографія. Х.: Едена, 2016. 405 с.

16. Демчак І. М. Методика управління продуктивністю сільськогосподарських підприємств на виробництві продукції рослинництва під ред. І. М. Демчака та ін.; Укр. НДІ продуктивності агропром. комплексу. Київ: Укراгропромпродуктивність, 2017. 107 с.

17. Дяченко В. С. Теоретико-методологічні аспекти формування економічної стійкості сільськогосподарських підприємств. Економічний вісник Донбасу, 2017. № 1. С. 131-138.

18. Економіко-математичне моделювання і його застосування в науці і промисловості: Тези доп. І Всеукр. наук.-практ. конф., 23 трав. 2011 р., Кривий Ріг. Кривий Ріг: Мінерал, 2011. 203 с.

19. Єрмаков О. Ю. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах: Навч. посіб. Т.: Астон, 2019. 288 с.

20. Колот В. М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: Навч. посіб. К., 2019. 444 с.

21. Кошельник В. М. Стратегія економічного розвитку сільськогосподарських підприємств у контексті активізації виробничої

діяльності. Бізнес Інформ, 2018. № 1. С. 194-199.

22. Куліков П. М. Економіко- математичне моделювання фінансового стану підприємства: Навч. посіб. Х.: Інжек, 2017. 152 с.

23. Кульчій І. М. Організаційно-правове забезпечення диверсифікації сільських територій за участю сільськогосподарських товаровиробників: Монографія. Харків: Юрайт, 2018. 168 с.

24. Легеза Д. Г. Конкурентоспроможність продукції сільськогосподарських підприємств: Монографія. К.: ННЦ «Ін- т аграр. економіки», 2017. 394 с.

25. Лівінський О. М. Економіка сільського господарства та маркетинг: Навч. посіб. Глухів, 2010. 175 с.

26. Лузан Ю. Я. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку агропромислового виробництва України: Монографія. К.: Ін-т аграр. економіки, 2020. 470 с.

27. Лункіна Т. І. Забезпечення економічно стійкого розвитку сільськогосподарських підприємств на основі інтенсифікації виробництва: Монографія. Миколаїв, 2018. 196 с.

28. Мазнев Г. Є. Проектування технологій та розрахунок витрат на вирощування сільськогосподарських культур: Навч. посіб. Х.: Міськдрук, 2014. 257 с.

29. Макаренко П. М. Економічне відтворення аграрного виробництва в умовах ринку: Монографія. Мелітополь, 2016. 348 с.

30. Олійник Т. І. Агроінтеграція – фактор підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2018. № 2. С. 56-59.

31. Оліферук С. І. Інтегральна оцінка сталого розвитку сільського господарства: регіональний аспект. Економіка і прогнозування, 2017. № 4. С. 73-84.

32. Осташко Т. О. Структурні зміни у торгівлі сільськогосподарськими товарами під впливом імплементації Угоди про

асоціацію між Україною та ЄС. Економіка України. 2018. № 12. С. 48-58.

33. Охріменко І. В. Витрати та собівартість сільськогосподарської продукції в регулюванні економічних відносин сільськогосподарських підприємств: Монографія К.: Ін-т аграр. економіки, 2019. 360 с.

34. Плєць І. І. Формування моделі інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні. Бізнес Інформ, 2017. № 12. С. 293-297.

35. Пономаренко С. В. Форми і методи регулювання розвитку сільського господарства: світовий досвід. Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління, 2021. № 4. С. 48-52.

36. Попова О. Л. Розвиток багатофункціонального сільського господарства: досвід Німеччини. Економіка і прогнозування, 2018. № 2. С. 148-158.

37. Семенов С. В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: Монографія. К.: Ін-т аграр. економіки. 2020. 371 с.

38. Трусова Н. В. Формування системи фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств: Монографія. Мелітополь: Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2018. 353 с.

39. Шиян В. Й. Економіка сільськогосподарського виробництва: Конспект лекцій. Х., 2020. 89 с.

40. Шубравська О. В. Сільськогосподарське виробництво України: нові можливості та виклики розвитку. Економіка України, 2018. № 5. С. 40-51.

41. Yakymenko N. V. Mechanism of strategic import substitution in Ukraine's economy. Актуальні проблеми економіки, 2018. № 10. С. 154-159.

Основні показники розрахунку економічної ефективності підприємств

№	Назва показника	Формула розрахунку	Складові формули
1	Вартість валової продукції (грн) на 1 га сільськогосподарських угідь	$ВП_{1га} = \frac{ВП}{S_{сгу}}$	де $ВП_{1га}$ – вартість валової продукції на 1 га сільськогосподарських угідь, тис грн; $ВП$ – вартість валової продукції, всього, тис грн; $S_{сгу}$ – площа сільськогосподарських угідь, га
2	Вартість валової продукції на середньорічного працівника	$ВП_{срп} = \frac{ВП}{\sum СРП}$	де $ВП_{срп}$ – вартість валової продукції на 1 середньорічного працівника, тис грн; $ВП$ – вартість валової продукції, всього, тис грн; $\sum СРП$ – чисельність середньорічних працівників, чол.
3	Вартість валової продукції на 1 люд.-год	$ВП_{1 \text{ люд.-год.}} = \frac{ВП}{\sum \text{люд.-год.}}$	де $ВП_{1 \text{ люд.-год.}}$ – вартість валової продукції на 1 люд.-год.; $ВП$ – вартість валової продукції, всього, тис грн; $\sum \text{люд.-год.}$ – сума люд.-год.
4	Вартість валової продукції на 100 грн виробничих витрат	$ВП_{100 \text{ грнвир.витр}} = \frac{ВП}{\sum \text{виробн.витр.}} \times 100$	де $ВП_{100 \text{ грнвир.витр.}}$ – вартість валової продукції на 100 грн виробничих витрат; $ВП$ – вартість валової продукції, всього, тис грн; $\sum \text{виробн. витр.}$ – сума виробничих витрат
5	Вартість валової продукції на 1000 грн основних виробничих фондів і оборотних засобів	$ВП_{1000 \text{ грнОВФіОБ.з}} = \frac{ВП}{ОВФ + ОБ_з} \times 100$	де $ВП_{1000 \text{ грнОВФіОБ.з}}$ – вартість валової продукції на 1000 грн основних виробничих фондів і оборотних засобів; $ВП$ – вартість валової продукції, всього, тис грн; $ОВФ + ОБ_з$ – вартість основних виробничих фондів і оборотних засобів
6	Розмір валового доходу на 1 га сільськогосподарських угідь	$ВД_{1 \text{ га сгу}} = \frac{ВД}{S_{сгу}}$	де $ВД_{1 \text{ га сгу}}$ – розмір валового доходу на 1 га сільськогосподарських угідь; $ВД$ – розмір валового доходу, всього, тис грн; $S_{сгу}$ – площа сільськогосподарських угідь, га
7	Розмір валового доходу на 1 середньорічного працівника	$ВД_{срп} = \frac{ВД}{\sum СРП}$	де $ВД_{срп}$ – розмір валового доходу на 1 середньорічного працівника, тис грн; $ВД$ – розмір валового доходу, всього, тис грн; $\sum СРП$ – чисельність середньорічних працівників, чол.
8	Розмір валового доходу на 1 люд.-год.	$ВД_{1 \text{ люд.-год.}} = \frac{ВД}{\sum \text{люд.-год.}}$	де $ВД_{1 \text{ люд.-год.}}$ – розмір валового доходу на 1 люд.-год.; $ВД$ – розмір валового доходу, всього, тис грн; $\sum \text{люд.-год.}$ – сума люд.-год.

9	Розмір валового доходу на 100 грн виробничих витрат	$ВД_{100 \text{ грнвир.витр.}} = \frac{ВД}{\sum_{\text{вироб.витрат}}} \times 100$	де $ВД_{100 \text{ грнвир.витр.}}$ – розмір валового доходу на 100 грн виробничих витрат; $ВД$ – розмір валового доходу, всього, тис грн; $\sum_{\text{вироб.витрат}}$ – сума виробничих витрат, тис грн
10	Розмір валового доходу на 1000 грн виробничих фондів	$ВД_{1000 \text{ грнВФ}} = \frac{ВД}{ВФ} \times 1000$	де $ВД_{1000 \text{ грнВФ}}$ – розмір валового доходу на 1000 грн виробничих фондів; $ВД$ – розмір валового доходу, всього, тис грн; $ВФ$ – вартість виробничих фондів, тис грн
11	Розмір чистого доходу на 1 га сільськогосподарських угідь	$ЧД_{1 \text{ га сгу}} = \frac{ЧД}{S_{\text{гу}}}$	де $ЧД_{1 \text{ га сгу}}$ – розмір чистого доходу на 1 га сільськогосподарських угідь; $ЧД$ – розмір чистого доходу, всього; $S_{\text{гу}}$ – площа сільськогосподарських угідь, га
12	Розмір чистого доходу на 1 середньорічного працівника	$ЧД_{1 \text{ срп}} = \frac{ЧД}{\sum_{\text{срп}}}$	де $ЧД_{1 \text{ срп}}$ – розмір чистого доходу на 1 середньорічного працівника, тис грн; $ЧД$ – розмір чистого доходу, всього; $\sum_{\text{срп}}$ – чисельність середньорічних працівників, чол.
13	Розмір прибутку на 1 га сільськогосподарських угідь	$П_{1 \text{ га сгу}} = \frac{П}{S_{\text{сгу}}}$	де $П_{1 \text{ га сгу}}$ – розмір прибутку на 1 га сільськогосподарських угідь; $П$ – розмір прибутку, всього; $S_{\text{сгу}}$ – площа сільськогосподарських угідь, га
14	Розмір прибутку на 1 середньорічного працівника	$П_{1 \text{ срп}} = \frac{П}{\sum_{\text{срп}}}$	де $П_{1 \text{ срп}}$ – розмір прибутку на 1 середньорічного працівника, тис грн; $П$ – розмір прибутку, всього; $\sum_{\text{срп}}$ – чисельність середньорічних працівників, чол.
15	Рівень рентабельності	$P = \frac{П \times 100}{В_{\text{в}}}$	де $П$ – валовий прибуток від реалізації; $В_{\text{в}}$ – виробничі витрати на реалізовану продукцію
16	Норма прибутку	$Н_{\text{п}} = \frac{П \times 100}{\Phi_{\text{ос}} + \Phi_{\text{об}}}$	де $П$ – валовий прибуток від реалізації; $\Phi_{\text{ос}} + \Phi_{\text{об}}$ – середньорічна вартість відповідно основних виробничих фондів і оборотних фондів
17	Маса прибутку на 1 га посіву певної культури	$M_{\text{к}} = \frac{П_{\text{к}}}{S + K_{\text{т}}}$	де $П_{\text{к}}$ – прибуток, одержаний від реалізації певної культури; S – площа посіву культури; $K_{\text{т}}$ – коефіцієнт товарності

Додаток В

**Склад і структура валової продукції в ПП «Слободище»
Бердичівського району Житомирської області (2020-2022 рр.)**

Види продукції	2020 р.		2021 р.		2022 р.		В середньому за 2020 – 2022 рр.	
	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%
<i>Продукція рослинництва</i>								
Зернові і зернобобові – всього	1893,4	57,4	2744,5	56,3	4325,2	70,0	2987,7	62,5
в тому числі:								
пшениця озима	684,9	20,8	989,7	20,3	1471,1	23,8	1048,6	21,9
пшениця яра	253,0	7,7	499,6	10,3	719,1	11,6	490,6	10,3
гречка	185,4	5,6	195,2	4,0	260,6	4,2	213,7	4,5
кукурудза на зерно	176,6	5,4	405,5	8,3	532,1	8,6	371,4	7,8
ячмінь ярий	427,1	13,0	405,5	8,3	821,5	13,3	551,4	11,5
ячмінь озимий	166,4	5,0	209,3	4,3	520,8	8,4	298,8	6,2
горох	-	-	445,2	9,1	-	-	445,2	9,3
Соняшник	116,5	3,5	238,3	4,9	314,8	5,1	223,2	4,7
Соя	393,9	11,9	594,7	12,2	782,5	12,7	590,4	12,3
Ріпак озимий	444,7	13,5	551,3	11,3	-	-	498,0	10,4
Ріпак ярий	-	-	62,4	1,3	292,2	4,7	177,3	3,7
Цукрові буряки	448,0	13,6	402,2	8,3	467,4	7,6	439,2	9,2
Інша продукція рослинництва	-	-	277,3	5,7	-	-	277,3	5,8
Всього	3296,5	100,0	4870,7	100,0	6182,1	100,0	4783,1	100,0

Додаток Г

**Наявність, рух та стан основних засобів в ПП «Слободище»
(2020-2022 рр.)**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., +/-
Основні засоби, тис грн	476,6	875,1	1243,7	767,1
первісна вартість, тис грн	791,3	1299,8	1857,9	1066,6
знос, тис грн	314,7	424,7	614,2	299,5
Довгострокові фінансові інвестиції, тис грн	-	-	42,3	42,3
Запаси, тис грн	2100,0	2677,9	4270,2	2170,2
Готова продукція, тис грн	972,0	1914,5	2132,3	1160,3
Дебіторська заборгованість за продукцію, тис грн	215,2	213,1	108,2	-107,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, тис грн	0,1	159,4	59,6	59,5

Баланс за необоротними та оборотними активами	2969,0	4107,3	6018,1	3049,1
---	--------	--------	--------	--------

Додаток Д

**Забезпеченість та ефективність використання виробничих фондів в
ПП «Слободище» (2020-2022 рр.)**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., (+/-)
Середньорічна вартість основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення, тис грн	2704,1	3538,1	5062,5	2358,4
Фондозабезпеченість (на 100 га с.-г. угідь), тис грн	468,6	613,2	877,4	408,8
Фондоозброєність (на 1 середньорічного працівника), тис грн	96,5	131,1	114,6	18,1
Фондовіддача	1,21	1,37	1,22	0,01
Ступінь зносу основних виробничих фондів, %	65,9	48,5	49,4	-16,5
Рентабельність підприємства, %	11,6	19,5	33,4	21,8

Додаток Е

**Склад і структура трудових ресурсів в ПП «Слободище»
(2020-2022 рр.)**

Категорії	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.	
	чол.	%	чол.	%	чол.	%	+/-, чол.	%
Працівники всього	30,0	100,0	29,0	100,0	37,0	100,0	7,0	123,3
у тому числі:								
- виробничий персонал	28,0	93,3	27,0	93,1	35,0	94,6	7,0	125,0
- управлінський персонал	2,0	6,7	2,0	6,9	2,0	5,4	-	100,0
З них:								
- керівники	1,0	3,3	1,0	3,4	1,0	2,7	-	100,0
- спеціалісти	7,0	23,3	5,0	17,2	5,0	13,5	-2,0	71,4

Додаток Є

Характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища

ПП «Слободище» в 2020-2022 рр.

Характеристика господарства Чинники зовнішнього середовища	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
	1. Прилеглисть підприємства до транспортної інфраструктури 2. Ефективність управління 3. Наявність транспортних засобів 4. Наявність площ землекористування 5. Високий рівень забезпеченості кваліфікованим персоналом 6. Якість продукції	1. Відсутність коштів для розвитку нових видів діяльності 2. Застаріле обладнання 3. Територіально невигідне розміщення підприємства (відносно невисока бальна оцінка ґрунту) 4. висока зношуваність ОВФ 5. відсутність спеціалістів зі збуту
Можливості (O)	Очікування (S+O)	Очікування (W+O)
1. Відповідна законодавча база 2. Функціонування окремих державних програм для підтримки сільськогосподарських підприємств 3. Відносна політична стабільність	1. Зростання обсягів виробництва продукції 2. Розширення асортименту продукції 3. Створення власної збутової мережі 4. Формування ефективної товарної політики	1. Модернізація основних засобів і впровадження передових технологій 2. Розширення каналів збуту продукції 3. Збільшення частки ринку
Загрози T	Очікування (T+S)	Очікування (T+W)
1. Збільшення частки імпортової продукції 2. Високий рівень інфляції 3. Мінливість законодавства 4. Високий рівень податків 5. Велика кількість конкурентів 6. Диспаритет цін	1. Диверсифікація виробництва 2. Пошук нових торгових партнерів 3. Відмова від застарілих технологій	1. Згорання видів діяльності 2. Конкуренція з боку інших підприємств 3. Відсутність попиту на продукцію 4. Страхування ризиків в сільському господарстві

Додаток Ж

**Залежність виробничо-економічних параметрів
ефективності виробничої діяльності ПП «Слободище» від
обсягу інвестування у досліджуваному періоді 2020-2022 рр.**

Вид залежності	Рівняння залежності
Масштаби діяльності (валова продукція) підприємства (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = 1568,26 + 0,557X$
Рівень інтенсивності виробництва (обсяг виробничих витрат на 1 га сільськогосподарських угідь) (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = 2,2134 + 0,00017X$
Середньорічний рівень продуктивності праці (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = 73,65 + 0,0047X$
Рівень використання землі підприємства (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = 2,05 + 0,00027X$
Собівартість реалізованої продукції підприємства (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = 957,976 + 0,5816X$
Виручка від реалізації продукції підприємства (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = 645,74 + 0,7454X$
Прибуток від реалізації продукції підприємства (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = -312,2342 + 0,1643X$
Рівень рентабельності виробництва (Y) від обсягу інвестування (X)	$Y = -6,7863 + 0,0041X$

Проектне обґрунтування показників ефективності ПП «Слободище» при застосування ресурсозберігаючої технології вирощування озимої пшениці на перспективний господарський період (2020-2024 рр.)

Показники	Рік					Сукупний господарський ефект в 2024-2020 рр.
	2020	2021	2022	2023	2024	
Дохід від реалізації, тис грн	10888,7	11545,9	12677,8	13233,7	14567,9	62914,0
Повна собівартість, тис грн	8294,3	8610,5	9181,5	9452,7	10024,0	45563,1
Виробнича собівартість, тис грн	7899,3	8200,5	8744,3	9002,6	9546,7	43393,4
Прибуток (збиток), тис грн	2594,4	2935,4	3496,3	3781,0	4543,9	17350,9
Рентабельність підприємства, %	31,3	34,1	38,1	40,0	45,3	38,1
Приріст рівня невикористаного прибутку (збитку), тис грн	2594,4	5529,8	9026,1	12807,1	17350,9	-

Додаток II

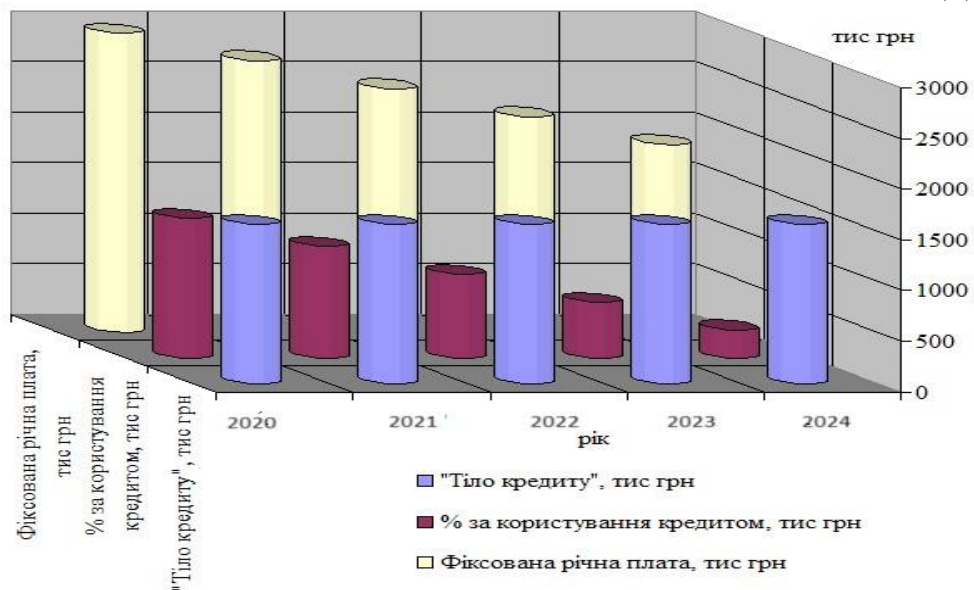

Рис. 3.2. Система використання кредитних ресурсів в ПП «Слободище» при застосування ресурсозберігаючої технології вирощування озимої пшениці на перспективний господарський період (2020-2024 рр.)